

CELE TREI CRISURI

No. 7—8.

ANALE CULTURALE

Lei 25

Director-Fondator : GEORGE BACALOGU

Julietta

Domnița Ileana și Arhiducele Anton de Habsburg în ajunul căsătoriei.

— CĂSĂTORIA DOMNIȚEI ILEANA

— SINAIA ȘI CASTELUL PELEȘ

— ASPECTE MODERNE

„CELE TREI CRISURI“

Centrala: ORADEA, str. Regele Ferdinand, 11 (Casa Națională)—Telefon 119.

Redacția și Administrația din București—Str. Regală, 18.

ABONAMENTE:

Pe un an, particulari	Lei 200.—
Pe un an școli de toate gradele și unitățile militare	Lei 500.—
Pe un an autorități	Lei 1000.—
Abonament de încurajare	Lei 2000.—

În străinătate: Europa 1500 lei; America 7 dolari.

Anunțuri și reclame după tarif. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Abonamentele de încurajare se certifică, publicând după dorință, numele abonatului la o rubrică specială.

CUPRINSUL:

«Cele Trei Crisuri»: . . .	Vremurile noi.	Tantzi Budișteanu: . . .	Considerațiuni asupra vieții moderne.
Prof. Dr. C. Bacaloglu: . . .	Educațiunea fizică și educațiunea intelectuală.	G. B.:	Universitatea dela Văleni.
Prof. George Strat: . . .	Considerațiuni economice asupra vieții moderne.	Ion M. Gane:	Deslegare (după Paul Rebaux), versuri.
Al. Lascarov Moldovanu: . . .	O nouă divinitate: Banul.	Neagu Boerescu:	Foloasele sportului și începuturile lui la noi în țară.
Dr. Chr. Musceleanu: . . .	Restaurația valorilor.	Alfred Moșoiu:	Cinci poezii.
M. Majewski:	Solidaritatea internațională și naționalismul.	O. Densușianu-fiul: . . .	Fluctuații.
Mihai Haret:	Sinaia: Castelul Peleş. Din istoricul Castelului Peleş.	Benito Mussolini:	Amenințările anului 1932.
A. S. R. Princip. Ileana: . . .	Constanța.	Prof. Dr. C. Bacaloglu: . . .	Congresul Asociației generale a Medicilor, la Constanța.
Elena Văcărescu:	O scrisoare adresată Directorului Revistei.	A. Davidescu:	Colindând Ardealul: Țara Oașului; Aspecte și oameni.
Maior Rădulescu Scarlat din Aeronautică:	Aeronautica în viața modernă.		

NOTE: G. B.: Comunismul la graniță; O Biruință.

CĂRȚI: E. Sp. — Cariolan Petran: Monumentele istorice ale jud. Bihor. E. Sp. — Emil Isac: Maica cea tânără. (Ediția III). M. M.-Ki. — Nic. Popovschi: Istoria Bisericii din Basarabia în veacul al XIX-lea.

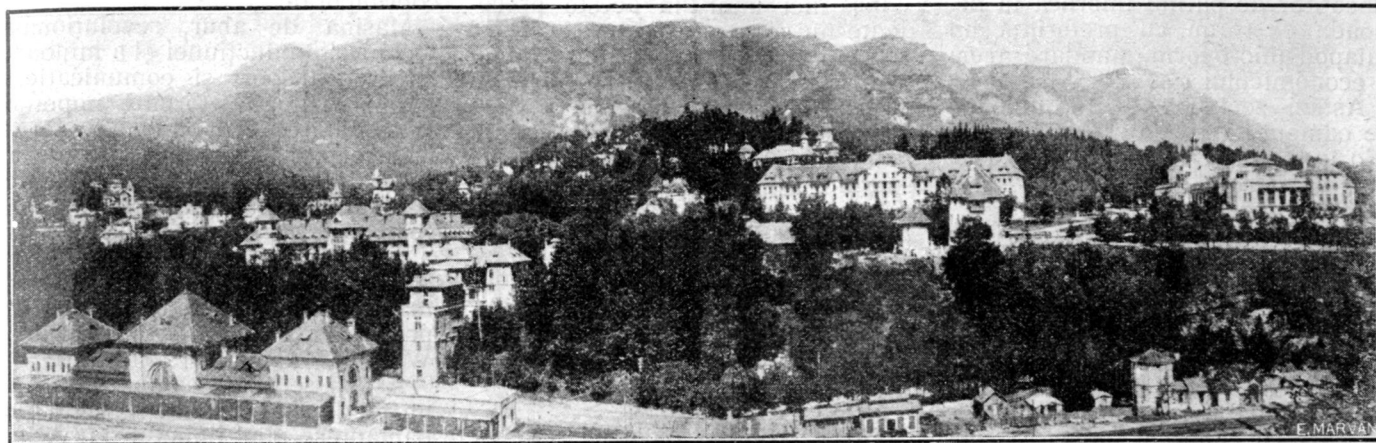
SPIRITE și MORAVURI. — BIBLIOGRAFIE. — NOUTĂȚILE ZILEI. — CLIȘEE.

COLABORATORII REVISTEI:

Gh. Adamescu, I. Agârbiceanu, I. Al. Brătescu-Voinești, C. Banu, N. Bănescu, G. Bogdan-Duică, N. Batzaria, Zah. Bărsan, C. Amiral Bălănescu, Maria Baiulescu, G. Baiculescu, Șt. Bezdechi, L. Blaga, I. Bianu, Oct. Beu, Elena Bacaloglu, Const., Victor și George Bacaloglu, Traian Birăescu, Emanoil Bucuță, Al. Bogdan, Tantzi Budișteanu, Radu Budișteanu, V. Bursan, Căndrea Veturia, Al. Ciura, R. Ciorogariu, A. Ciorte, Th. Capidan, Alexandrina Gr. Cantacuzino, Eugen Constant, A. Cotruș, Gh. Ciuhandu, Teofil Codreanu, G.-ral C. Dragu, I. Const.-Delabaia, Const. Dobos, Viora Dr. Ciordas, V. Corbasca, Cridim, M. Chioveanu, V. Demetrius, R. Demetrescu, Ovid Densușianu-fiul, I. G. Duca, Virgil Drăghiceanu, Mihail Dragomirescu, Silviu Dragomir, Ion Dragu, A. Davidescu, Mihail Dragoș, Ion Dongorozi, Farago Elena, Victor Eftimiu, Ion Foti, C. D. Fortunescu, Horia Furtună, Eug. Filotti, Gr. Gafencu, G. Galaction, D. Gusti, Al. Ghidionescu, Vasile Al. George, Ion Gane, C. Gane, Dem. Gălman, D. Găldău, Radu Gyr, C. Hodoș, N. Iorga, Bogdan Ionescu, Al. Iacobescu, Iustin Ilieșiu, Emil Isac, N. E. Idieru, Constan-

tin Kiriteșcu, G. Kristof, E. Lovinescu, I. Lupaș, A. Lupeanu-Melin, Dr. Cassiu Maniu, G.-ral Moșoiu, S. Mehedintzi, G. Meitani, V. Meruțiu, Arhiereu Andrei Crișanul, V. Militaru, R. S. Molin, Virgil Molin, T. Murășanu, Dem. Negulescu, N. Milcu, M. Mora, I. Montani, G. Murnu, Paul Negulescu, D. Nanu, A. Nanu, A. Negură G. Oprescu, G.-ral Scarlat Panaitescu, Ion Peretz, N. Pora, Sextil Pușcariu, V. Petala, Al. Pteancu, I. Pillat, Ecaterina Pitiș, I. Pogă, D. Pompei, Matilda Poni, Septimiu Popa, Paul I. Prodan, George Pallady, Pr. Gh. Pteancu, P. I. Papadopol, Mircea Rădulescu, G.-ral R. Rosetti, G. Rotică, C. Riuleț, G.-ral Rudeanu, Alexandrina Scurtu, I. Simionescu, I. P. Sachelarie, Vasile Savel, Andrei Sigmond, Const. M. Sipsom, Al. T. Stamatiad, Eugeniu Sperantia, Marin Ștefănescu, I. U. Soricu, C. Sudețeanu, G. Sofronie, C. Stratulat, O. Tafrali, Gr. Trancu-Iași, Caton Theodorian, G. Tutoveanu, Nuși Tulliu, N. G. Tistu, G. Tașcă, V. Al. Valjean, I. Valerian George Voevidca, Volbură Poiană-Năsturaș, Eugen Titeanu, Gh. Vornicu, George M. Zamfirescu.

Sinaia: Vedere generală, în zilele noastre.

Gara Sinaia.

Hotel Caraiman.

Monastirea.

Hotel Palace.

Cazinoul.

adesea că noile campioane vor să cumuleze. Ar dori să se păstreze și prestigiul feminității lor, și în același timp să lupte pe același teren cu bărbații, pretinzând drepturi egale. Aceeași impresie o am față de unii din locuitorii țării noastre, care atunci când le convine, spun că sunt cetățeni români, de anumită confesiune religioasă, iar când vântul bate dintr'altă parte, formează o minoritate etnică.

Majoritatea feministelor noastre fac impresiuni că vor de asemenea, după împrejurări să rămână femei, dar cer în același timp și posibilitatea de a suplanta bărbații.

Voesc să lovească, dar nu să primească lovituri — debilitatea lor fizică nefiind compatibilă cu această tristă eventualitate.

Orice s'ar spune, cu toate acestea femeia trebuie să rămână în viitor tot o tovarășe a bărbatului, împărțindu-și cu dânsul grijile și datoriile vieții, ca și bucuriile ei.

Nu se pot decât aplauda din acest punct de vedere îndrumările pe care le dă marele nostru cărturar N. Iorga.

E așa de frumos și înălțător rolul femeii! O egalitate nu va putea niciodată să fie realizată. Trebuie însă ca în viitor legi sociale izvorâte dintr'o justă pricepere a femeii și copilului, să le dea siguranța unei vieți frumoase, asigurate pe temeinicia familiei și a datoriei ce trebuie să aibă bărbatul în protejarea tovarășei sale și a copilului, fruct al dragostei.

Această conștiință, bazată pe simțul de dreptate, capătă acum în țările civilizate o dezvoltare covârșitoare.

Desigur însă că nu puterea legilor va fi hotărâtoare. Legea cristalizează tendințe sociale: ele trebuie să fie cultivate în conștiința fiecăruia.

În același timp, nu vor dispărea niciodată, noțiunile de bine, de frumos, de ce e drept și nedrept, pe care le au la bază religiunile omenei și în deosebi creștinismul.

S'a vorbit de o ireligiune a viitorului. Dacă în adevăr ar dispărea din sufletul omului acea pornire către ce e bun și frumos, rămânând numai cu o îndobitocire ca aceea ce se încearcă în multe medii post belice, omul nu poate culege decât

amărăciune și desgust.

Din toate părțile se afirmă tot mai evident necesitatea acelei scânteii divine care prin manifestări artistice și prin dezvoltarea științei a împins omenirea la realizarea atâtor capete de operă în muzică, în pictură, în sculptură, în arhitectură; care au dat naștere la știința izvorâtă din geniul unui Cl. Bernard, Pasteur și care pune pe om pe o treaptă superioară tuturilor vietăților creației. Ignorăm atâtea lucruri! Dar nu putem decât să ne bucurăm când vedem o operă de artă, când auzim o simfonie a lui Bethoveni atunci când întâlnim vieți consacrate alinării suferințelor semenilor noștri.

Omul în definitiv nu este nici demon nici înger. Idealul societății viitoare este o armonizare a tendințelor trupesti cu cele sufletești.

Educațiunea fizică și aceea intelectuală cer astfel o armonizare și o echilibrare pentru ca omul să fie mulțumit, și să își depene firul existenței, nu în fericire care nu există, dar astfel încât să aibă conștiința unei vieți bine împlinite.

Considerațiuni economice asupra vieții moderne

de: Prof. George Strat.

Perioada de după războiu, printre atâtea alte consecințe pentru omenire, a avut și pe aceea de a precipita evoluția societăților omenești într'un ritm atât de uluitor și de vertiginos încât examenele periodice în care se scrutează sensul acestei evoluții și etapele străbătute devin o societate inexorabilă pentru oricine meditează cât de puțin asupra destinului omenesc.

Este adevărat, că perioada de timp care se scurge sub ochii noștri,

această contemporaneitate fragilă și fugară, pe care noi o sângem clipă cu clipă unui viitor incert spre a o zvârli apoi în abisurile întunecate ale trecutului, ne apare învăluită de o atmosferă deosebită de aceea a altor perioade istorice, dominată de un spirit nou, care cată a fi cercetate și lămurite în aceste fugare considerațiuni.

Dacă ar trebui să așezăm o etichetă asupra epocii contemporane, mijloc comod de a o deosebi de alte

perioade ce au precedat-o, dacă ar trebui să căutăm atributul cel mai cuprinzător pentru a caracteriza cu o precizie quasi matematică viața modernă, fără îndoială că el nu ar putea fi decât unul de esență economică.

Economicul stăpânește astăzi viața oamenilor, cu o putere și autoritate indiscutabile, cum societatea umană nu a cunoscut niciodată alt exemplu în cursul lungii sale istorii.

Toate celelalte forme de manifestare ale vieții oamenilor par a se șterge în fața tiraniei tot mai coto-pitoare a economicului.

Activitatea oamenilor izolați sau în grupuri, producția și consumația bunurilor, dorințele și sentimentele

unor legi și metode abstracte, viața întregii societăți se îndreaptă spre o uniformizare în spre un automatism cotidian, care învâluie pe omul modern într'un vestmânt de fier și de oțel.

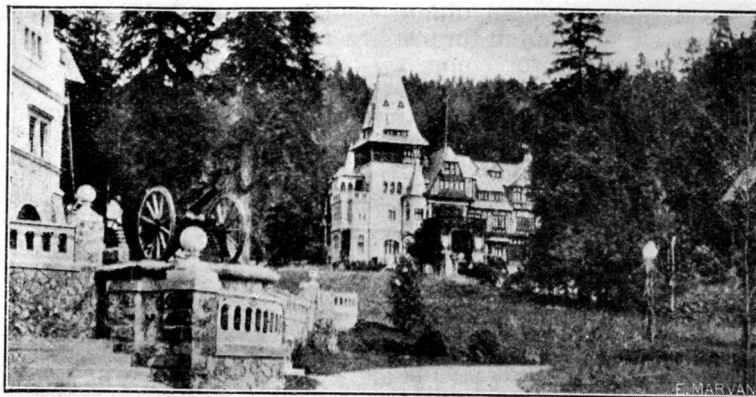
Technica mecanică, elementul fundamental în schimbările survenite în viața modernă, și care face ca epoca noastră să se deosebească atât de profund de epocile anterioare, este fără îndoială răspunzătoare de întreaga orientare a spiritului omului contemporan, de felul său pur cantitativ de a-și înfățișa lumea, de valoarea exagerată pe care el o acordă astăzi bunurilor materiale, de răsturnarea completă a erarhiei valorilor, de sensul pe care el îl dă vieții în genere.

Viața modernă implică, este adevărat noțiunea de progres, adică credința într'o ameliorare crescândă și am putea spune fatală a condițiilor vieții materiale.

Existența contemporană este dominată de această fatalitate a progresului, adevărata piatră unghiulară a societății capitaliste, ceea ce înseamnă în ultimă analiză că omul modern consideră orice cunoștință, orice achiziție, ori ce invenție sau industrie ca ceva tranzitoriu și provizoriu, urmându-le alte achiziții, alte invenții cu mult mai minunate și mai neașteptate.

Fabulosul devine astfel ceva obișnuit iar miraculosul ordinea firească a dezvoltării societății moderne.

Dar această constatare cuprinde în sine ceva înfricoșător și melan-

Sinaia : Castelul Peleşor și Corpul de gardă.

colic pentru omul din zilele noastre și ridică o întrebare din cele mai pasionante cu privire la evoluția viitoare a societății și la sensul pe care-l va avea viața pentru oamenii ce vor veni după noi.

În momentul de față 2 formule de viață se ridică deopotrivă de impetuoase, de tiranice și socotim noi deopotrivă de primejdioase pentru viața societății contemporane. E formula de viața americană și formula de viață rusească.

Amândouă impregnate de același spirit raționalist de același automatism, de aceeași idolatrie a tehnicii și a materiei. — Mirajul unui progres făcut numai din materialitate le mână pe amândouă spre un conflict atroce, din care ar putea să rezulte cea mai gravă și mai nebănuită primejdie atât pentru viața

modernă cât și pentru cea ce numim în genere civilizația europeană.

Viața modernă, din pricina invaziei tot mai hotărâtoare a economiei în cele mai îndepărtate și mai ascunse cute ale sale, cuprinde un număr din ce în mai mare de suflute pustii, cari eliberate de nenumăratele legături ale unei morale tradiționale și de mănunchiul de principii și reguli cari făceau puterea societății trecute, se vede astăzi ajunsă în pragul unei catastrofe. Salvarea nu poate veni decât dela o reîntoarcere spre valorile morale tradiționale, restabilind un echilibru prea mult zdruncinat în favoarea mașinei și tehnicii și în dauna tot mai primejdioasă a singurei forțe cu adevărat vie și creatoare care e sufletul omenesc.

O NOUĂ DIVINITATE: BANUL

de: *Al. Lascarov Moldovanu.*

În destrămarea socială de după război, toate teoriile și-au dat osteneala să justifice o nouă stare de lucruri, care conținea, de fapt, o profundă stricăciune sufletească.

Ca pe o Cenușereasă netrebnică, așa a fost gonit sufletul omenesc din toate aceste teorii și socoteli. Îndrăgneașul și neverosimilul primat al materiei fu ridicat la rangul de lege ocârmuitoare. Principiul s'a furișat până și în cele mai înalte foruri, unde, totuși, se afirmă neconținut că grija cea mai de seamă a lor nu e alta de cât.... «perfecționarea ființei omenesti și promovarea ei pe căile progresului»...

Îndărătul acestor fraze însă, materialismul cel mai abject (cuvântul e la locul lui) își făcea jocurile, neturburat și ajutat din umbră de mii de mâini harnice și bine voitoare.

Atunci, în vastele spații umane, la umbra violetă și puternică a ademenirilor diavolești, răsări și teoria divinității banului. El — banul — fu ridicat pe tronul de cînste, — fu pro-

slăvit și cântecele lubrice ale unei liturghii diabolice, — fu prezentat ca panaceul tuturor așteptărilor și-al suferințelor umane.

Și omenirea a așteptat de la noul zeu, isbăvirea. A așteptat, — dar a așteptat zadarnic...

Măinele omenesti au rămas întinse spre o himeră, — au ostenit în așteptare, — au căzut apoi deziluzionate și obosite dealungul trupurilor mereu însetate și nici de cum ostenite în chinuitoarea lor așteptare.

Ce putea să le aducă și să le dea, o închipuire? Că, dacă vom sta să judecăm, fără prevenire și cu suflet senin, ce e banul de cât o simplă închipuire, — o convenție interumană, un «aranjament» pentru rezolvirea unor ipostaze economice? Sunt și azi așezări de oameni, care nu-l cunosc — și totuși, ele își duc viața fără acest factice zeu al omului civilizat.

Banul, în această ipoteză modernă, nu e altă ceva de cât expresia nă-

zuinței de supremație a omului prin materie. El este, prin urmare, chiar înfățișarea iluzorie a materialismului uman. E un exponent, — e o cifră, — e o ideologie fără o certă corelație în lumea adevărilor spirituale umane.

În această calitate, el este, deci, un înșelător, un «trompe-oeil» — o apă a morților, care după ce atrage la sine pe cel lesne crezător, îl scufundă apoi în besna înecăcioasă a tuturor greșelilor și păcatelor.

Că e așa, experiența mi-o arată, zilnic, prin pilde, una mai grăitoare ca alta.

Mai întâi, banul îndepărtează totdeauna adevărata mulțumire omenescă.

El — căruia Papini i-a zis cu drept cuvânt, «excrementul diavolului», — aduce după sine o sete mereu mărită, de el însuși. Un ban cere alți bani, — aceștia, mai mulți, cer, la rândul lor, alții și mai mulți, — într'o galopadă fără capăt ajuns vreodată.

Banul odată ajuns, aruncă înaintea posesorului lui, un miraj cu mult mai atrăgător, în care, el însuși — banul — stă proiectat în

nește la un loc în gradul superlativ iubirea de țară, puterea de muncă și cinstea desăvârșită, iar în fruntea parlamentului d-nii Sadoveanu și Pompei, valori culturale recunoscute nu numai în țară, dar și în străinătate, putem spera într-o epocă de liniștire.

Începem încet și cu mari eforturi să intrăm pe făgașul normalității de unde nu trebuia să ne abatem nici pentru o clipă. Odată cu această nouă stare de lucruri a început, trebuie să recunoaștem, să dispară și legende create împrejurul unor persoane, care chemate, puse la treabă au fost dezastruoase distrugerii de speranțe; a început să dispară miturile unor celebrități azvârlite dintr'un capriciu al vremurilor în vârful piramidei de unde astăzi se prăvălesc, fără ca cineva să aibă cea mai slabă umbră de regret; în fine a început să se pună ordine în selecțiunea oamenilor spre a putea folosi numai cei cari au posibilitatea prin priceperea, munca și pregătirea lor să dea un randament maxim energiei acestei țări, risipită până acum în mod barbar.

Toți acei cari au fost proftorii unor timpuri de anarhie intelectuală, de zăpăceală quasi generală, să reîntre în obscuritate de unde nu trebuie să mai iasă niciodată atât pentru binele țării cât și pentru binele și siguranța lor. Demagogia neagră, demagogia sinistă a întinericului este condamnată pentru totdeauna, iar amintirea ei va fi numai amintirea unui vis urât. Iar astăzi când zorile unor vremuri mai bune se arată pentru toți, adevărata restau-

Sinaia: Foișorul.

rare va fi aceia a așezării fiecăruia după valoarea lui reală, iar nu după svonurile și legende pe care le creiază cei cari vor să ajungă fără muncă și prin caprițiile ori slugărnice politice.

Restaurație prin introducerea în conducerea trebilor Statului, după cum a afirmat Prof. N. Iorga în manifestul către țară, a oamenilor de

valoare, pricepuși a căror viață să fi adus folos și al căror nume să aibă răsunet, prin acțiunea binefăcătoare pentru țară.

Atunci când restaurația tablei valorilor va fi cu adevărat o realitate în țara aceasta, nu va mai trebui ca nimeni să se teamă de ziua de mâine.

Solidaritatea internațională și naționalismul

de: M. Majewski.

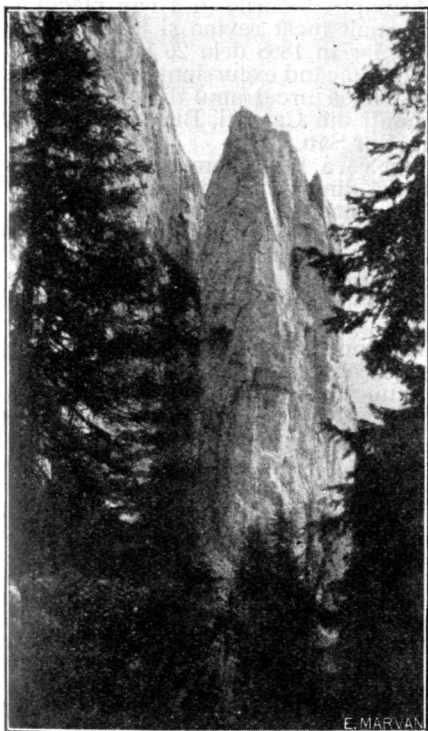
Suntem încă dominați de interesul suscitât de propunerea Hoover. Ieșirea Statelor Unite din splendida lor izolare tradițională și acțiunea hotărâtă pentru îndreptarea crizei europene și în consecință a celei mondiale, a fost o surpriză pentru toată lumea. Dar această intervenție neașteptată a marelui republici nord-americane, nu este decât o dovadă în plus că economia mondială constituie un tot unitar, în care părțile componente sunt strâns și indisolubil legate între ele. Noțiunea de țară antahică este astăzi cu desăvârșire perimată.

Isbucnirea ultimei crize economice a adus o desmințire de fapt celebrei teorii a americanului «prosperity», pe care și bazase Hoover planul său de guvernare; propunerea de suspendare a plăților datoriilor de războiu pe timp de un an (și acesta nu va fi decât primul an dintr'o serie ce nu va întârzia prea mult) este o recunoaștere oficială a perimării ei. Nici Statele Unite nu mai pot înainta pe calea progresului economic, atunci când celelalte puteri economice sunt amenințate cu ruina.

Odată cu afirmarea solidarității economice a lumii, o seamă de noțiuni și principii sunt impuse spre revizuire. Astfel toată lumea începe să vadă clar că granițele dintre

comerțul intern și extern se șterg astăzi tot mai mult și economiile naționale tind să se disolve în economia mondială internațională. Coborârea barierelor vamale este recunoscută de toată lumea ca singurul mijloc eficace pentru remedierea crizei. Uniunea federală a statelor europene este o problemă la ordinea zilei. Așa dar solidaritatea economică a lumii își primește în fiecare zi noi confirmări, totuși lumea persistă cu îndârjire pe căile dovedite greșite și orice pas înainte se face cu prețul unor enorme greutate.

Îndreptarea situației nu poate veni, aici ca și în orice alt domeniu, decât dela înlăturarea cauzelor. Dar care sunt cauzele care ne-au adus în starea deplorabilă de astăzi? Războiul este citat în primul rând. Dar acestuia trebuie adăugată deasemenea și pacea ce i-a urmat cu lipsa ei de organizare economică a lumii. Războiul creiașe în angrenajul economiei mondiale două blocuri formidabile, care au ajuns la o organizare neatinsă până astăzi cu toate eforturile făcute de-atunci. Unul a fost distrus, celalt a fost desființat prea de vreme. Liberarea părților de legătura lor cu totul și revenirea la jocul liberei concurențe pe scară mondială a fost una din cauzele în plus care au grăbit situația de astăzi.

Pitorescul Munților Bucegi.

Răul a fost amplificat printr-o aplicare dusă prea departe a principiului autodeterminării popoarelor. Cu siguranță că atunci când președintele Wilson a aruncat în lume această lozincă, el avea în vedere mai ales libertatea lor politico-culturală. Dar popoarele asuprite, însetate timp de secole de libertate și independență, au extins năzuințele lor și asupra domeniului economic. Și astfel organisme naționale mici și slabe au pășit dintr'odată pe calea protecțiunii economiei lor naționale, ridicând în jurul lor ziduri tot mai înalte. Acestea, însă, în loc să garanteze libera lor dezvoltare, le-au adus criza economică și în consecință îngreuierea procesului însăși de dezvoltare națională. Astăzi se pune problema dreptului

de autodeterminare al popoarelor mici și slabe în fața solidarității economice de fapt a lumii întregi și premisele acestei probleme nu sunt totdeauna favorabile lor.

Soluția și formula viitorului este separarea domeniului spiritual al vieții popoarelor de cel material. Dreptul la o liberă dezvoltare național-culturală pentru orice entitate etnică deosebită nu mai poate fi contestat în zilele noastre. Dar legarea independenței politico-culturale a popoarelor de independență și în special izolarea lor economică, se dovedește tot mai nepractică pe zi ce trece.

Economicul trebuie liberat de granițele politico-naționale. Principiul federalizării Statelor europene este bazat pe acest adevăr. Statele Unite

ale Americii de Nord și Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice constituie o ilustrare elocventă a faptelor.

În organizarea postbelică a lumii nu s'a ținut îndeajuns seama de faptul că materia și în consecință economicul este lipsit de calitatea de național. Materia este prin esența ei cosmopolită. Economicul care se bazează pe ea, trebuie să fie recunoscut la fel.

Libertate de dezvoltare națională în mijlocul unor granițe politice cât mai apropiate de granițele etnice, dar organisme economice superioare, corespunzătoare cerințelor solidarității economice tot mai strânse a lumii întregi, iată ceea ce va garanta mai mult ca toate pactele și convențiile pacea popoarelor.

SINAIA: CASTELUL PELEȘ

Din istoricul Castelului Peleş.

de: Mihai Haret.

Printre primele călătorii întreprinse de către Prințul Carol în Principatele-Unite, a fost și aceea la mănăstirea Sinaia în zilele de 5 și 6 August 1866. Tânărul Suveran era însoțit în această excursiune de către Dimitrie A. Sturza, doctorul Davila și maior Fălcoiaiu.

Plecarea din București (6 și 18) avu loc la 5 dimineața cu un poșalion tras de opt cai. Prințul cunoștea drumul Ploieștilor, unde sosiră, pela 9. Aci autoritățile îl primiră solemn, invitându-l să viziteze și spitalul unde zăceau doi holerici.

Continuându-și calea către munți, au făcut mai multe popasuri dealungul drumului la câteva conace boieresti. Prima oprire a fost la Călinești frumoasa moșie a generalului Mavrus, iar a doua la Florești proprietatea Doamnei Cantacuzino, una din cele mai bogate femei din țară. Mai departe s'au oprit să ia dejunul la moșia Băicoi, proprietatea văduvei prințesei Trubețkoi născută Ghica. Soțul acestei doamne era atașat la legațiunea rusească din Karlsruhe în 1834, în momentul când tatăl tânărului Domnitor român, prințul Carol Anton de Hohenzollern, se căsătorise cu prințesa Iosefina de Baden. Astfel s'a întâmplat ca prințesa Trubețkoi să fie de față la cununia părinților Prințului și acum în timpul dejunului dânsa povestea cu bucurie fiului, multe amănunte din vremea aceea.

Dela Băicoi, o șosea bună duce prin Câmpina și Comarnic la mănăstirea Sinaia, dar apele mari din 1865, luaseră sau răsturnaseră mai multe poduri de piatră și de lemn, așa că trăsura trecu de mai multe ori chiar prin vad, printre bolovani pe care-i rostogoliau apele furioase.

Mai sus de Comarnic, drumul agățat pe pante la înălțimi amietoare, era de asemenea foarte stricat, fie din cauza alunecărilor de strate, fie din cauza muncăturilor de ape, așa că pe alocuri trecerea devenise grea și periculoasă. Grație căișorilor neobosiți și îndemnării surugiiilor chiar și locurile cele mai periculoase fură trecute cu bine

Deodată valea se lărgeste și ochii fermecați ai înaltului Vizitator zăresc pentru prima dată, urcată la aproape 1.000 m înălțime singuratică mănăstirea Sinaia, ridicată pe un picior de munte dominat de puternicul masiv al Bucegilor, ale căror creste pleșuve păstrau încă netopită zăpada, cu tot anotimpul înaintat.

Curând se aud răsunând și clopote-

Sinaia: Valea Peleşului în anul 1866 la sosirea Domnitorului Carol în țară.

le, ca pentru sărbătoare. Din vârful turlei celei mai înalte echipajul Prințului fusese zărit. Acuma caii osteniți, urcau cu greu drumul desfundat de ploii, care duce la platoul mănăstirii. (Acest drum este reprezentat azi prin străzile Lascăr Catargiu, Cantacuzino și poteca care și-a păstrat denumirea, încă de pe atunci, de Drumul Dracului).

În cetatea mănăstirii, călugării cu Starețul în frunte înconjurat de preoți și diaconi în scumpe odăjdii, primiră pe domnitor cu mare alai. El sărută sfânta cruce, evanghelia și asistă în biserică la un scurt serviciu divin. Conduc după aceea în modestele chilii ale

schitului, spoite proaspăt cu var alb, I se servește un prânz fruga, căci de mult trecuse ora 7 seara. Lista de bucate cuprindea: mămăliguță, păstrăvi și pui fript. Pâinea fusese adusă de către călători, fiindcă în întreaga regiune pustie era imposibil de găsit ceva de ale mâncării.

Odihna de noapte n'a prea fost restauratoare, mai cu seamă că a doua zi la 5 toți erau în picioare, căci după vizitarea mănăstirii, aveau să plece și în spre saline. Drumul de întoarcere până la Câmpina a fost același ca și în ajun.

Deși n'a petrecut la mănăstire decât o noapte, locurile însă i-au plăcut atât de mult încât revine și în anul următor, iar în 1868 dela 26 la 30 August îl aflăm făcând excursiuni în Bucegi „De la Sinaia urcai unul din cei mai înalți munți din Carpați, Bucegiul” scrie El tatălui Său.

În vara 1870, Domnitorul Carol vizitează din nou Sinaia, iar la 2 August, 1871 aduce și pe principesa Elisabeta, tânăra Sa soție cu care petrece în localitate întâia vară.

A doua zi perechea Princiară face o lungă plimbare prin frumoasa pădure care înconjură mănăstirea. Prințesa rămâne încântată de liniștea și singurătatea acestor magnifice împrejurimi. Atunci hotărăsc ei clădirea unei case de vară în „munții Prahovei” așa că Prințul, însoțit de consilierul privat Abegg, caută dimineața întreagă un loc potrivit în pădure pentru această locuință. El crede că un teren mic va fi suficient pe când Abegg e de părere contrarie.

Timpul mereu frumos permite perechei princiare să ia regulat masa în verandă sau să-i petreacă timpul în mijlocul pădurilor seculare de brad, așa că repede scapă de frigurile care-I scuturau la București.

Locul favorit al perechei Princiare și pe care-l vizitează neîncetat, nu e departe de mănăstire, în pădure, acolo unde El se gândește să-și facă o casă

de vară. Terenul este despărțit de mânăstire numai prin strîmta vale a Peleşului, fiind situat aproape de confluența acestuia cu larga vale a Prahovei.

Ideia că pe acest loc — (care era probabil actuala poiană zisă a lui Opler lângă șoseaua națională) — să se construiască o casă de Țară a fost părăsită din cauza vânturilor și curenților continuu pe care-l produce valea.

La 13 Septembrie, Suveranii părăsesc mânăstirea, reluându-și reședința de iarnă în București. În cursul acelei ierni (1871—72), Domnitorul se ocupă pentru prima dată de chestiunea clădirii la Sinaia a unei reședințe de vară și pentru aceasta el are în ziua de 23 Februarie 1872, o lungă convorbire cu prințul Ghica, primul efor al Spitețelor Civile din București, ca această administrație să-i vândă un loc de casă. Realizarea dorinței Sale a întâmpinat multe greutăți, fiindcă Eforia n'avea voie să-și alieneze proprietățile sub nici o formă.

Se căzu atunci de acord asupra următorului expedient: Prințul Carol să cesioneze Eforiei, în schimbul celor 1000 pogoane alese, 2000 de pogoane situate deasupra văii și a căror cumpărături de la Scarlat Crețulescu o trata Abegg.

În anul următor 1872 odată cu sosirea marilor călduri perechea Prințiară se reinstalează (27 Mai) la mânăstire, unde petrece o vară «liniștită și veselă» deși cu mare greutate s'au putut da locuințe celor 60 de persoane cari compuneau curtea.

Cu toată instalația primitivă și inconfortabilă dela mânăstire, șederea la Sinaia li încânta și Le plăcea într'atât în cât în 1872 nu-și reiau reședința de iarnă dela București de cât la 29 Octombrie.

În 1873 perechea Prințiară a fost în streinătate la începutul verei, de unde nu s'a întors la Sinaia decât în 28 August. Intrarea în Țară s'a făcut pe la Predeal.

Nu mult după sosirea Sa la mânăstire, Prințul Carol cumpără prin bună învoială dela Scarlat Crețulescu, munții Pietricica, Pârăale, Cazacu, dela Azuga și două izvoare hydro-minerale, pe cari apoi i le dă Eforiei în schimbul muntelui Pietrele-Arse zis și moșia Sinaia, adică întreg terenul cuprins între văile Prahovei, Peleşului, Pietrelor-Arse până sus pe creastă la vârful mare al Pietrelor-Arse.

În desele Lor plimbări prin pădure, hotărâseră aproape definitiv locul de construcție al castelului. Acesta era pe pajiștea verde, aproape orizontală, care se întinde azi între Corpul de Gardă, Pelișorul și arcul șoselei ce pătrunde în parcul castelului. Locul ales era însă nepotrivit atât ca perspectivă, cât

și ca lărgime fiind prea aproape de Peleş. Atunci în ziua de 1 Octombrie în urma unei noi excursiuni pe apa Peleşului în sus spre cascade, împreună cu Prințesa, se hotărăște în mod definitiv ca loc pentru clădirea unei reședințe de vară, înălțimea răpoasă a marginii de pădure de brad seculară, cu vederea asupra mânăstirii, situată pe stînga sălbaticii și inaccesibilei Văi a Peleşului, d'asupra locului numit de către călugării de acolo *mlaștinea* sau *sănoaga Peleşului*. Pajiștea răpoasă aleasă fusese dese-ori văzută de Ei în plimbările ce făceau d'alungul acestui

că nu ne vom putea instala acolo înainte de Iunie. Construcția de asemenea nu va putea reîncepe înainte, astfel că ceea-ce fusese hotărât să fie făcut anul acesta, de sigur că nu se va putea îndeplini în totul. Suma afectată pentru 1875 este considerabilă. În momentul acesta, pătrunderea în Valea Peleşului nu e posibilă. Un uriaș perete de zăpadă, care nu se poate trece, o desparte de Prahova. Călugării mânăstirii și cei doi pădurari ai mei au murit aproape de foame. Unul și-a pierdut pe bătrâna sa mamă, căci nici un doctor n'a putut ajunge până în acele pustietăți.

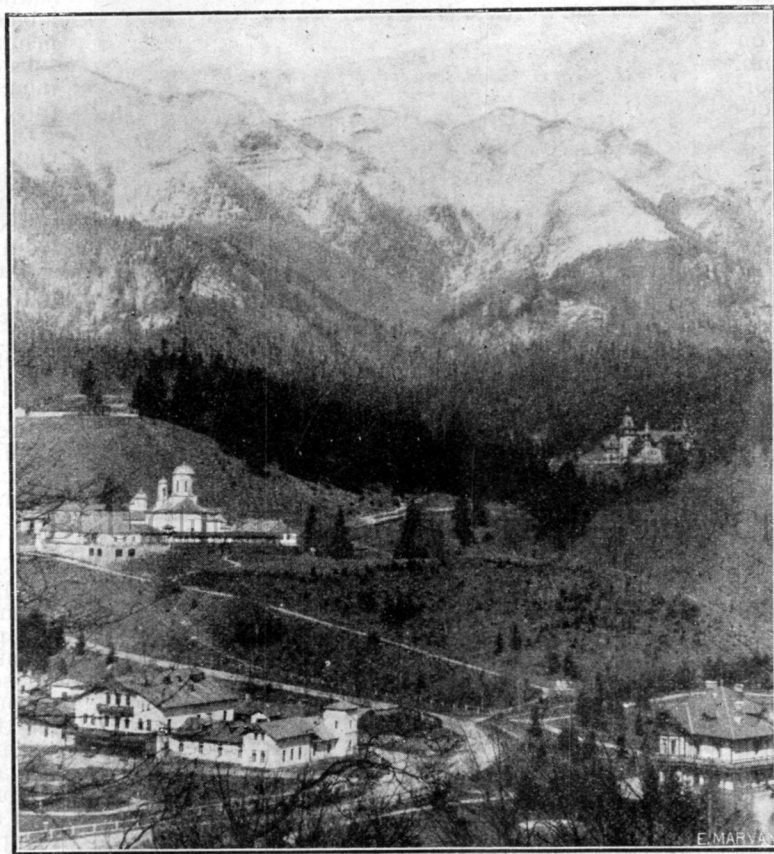
La 27 Mai următor o nouă scrisoare ne spune că: „construcțiile au început la Sinaia, unde ne vom duce și noi către începutul lui Iulie. Planurile lui Doderer sunt foarte frumoase, dar mă tem de prea marea cheltuială: sper însă ca anul acesta să putem rămâne în limita bugetului nostru“.

La 11 Iulie 1875 un eveniment capital pentru dezvoltarea ulterioară a Văii Prahovei, are loc. Parlamentul votează concesiunea Crawley pentru construcția liniei Ploiești-Predeal, cu prețul de 42.500.000 lei aur.

În așteptarea acestui vot Curtea nu s'a putut duce la Sinaia de cât la 20 Iulie. Imediat șantierul e vizitat de Domnitor, care constată că construcția înaintează încet din cauza ploilor neîntrerupte. Lucrările de altfel prezintă mari dificultăți de îndeplinire cari provin în deosebi din pantele prea abrupte cari sunt a se escalada; din cauza fundațiilor cari trebuiesc duse în jos foarte adânc în solul pietros al muntelui, precum și din cauza numeroaselor izvoare cari provoacă continue dărâmări

de teren. Aceste izvoare au fost capitate, conduse într'un canal adânc și întreaga construcție a trebuit să fie asigurată prin ziduri groase de protecție. Mulți credeau că aceste piedici nu vor putea fi învinse și că Suveranul va fi obligat să întrerupă lucrările. La un moment dat coasta unui deal întreg pleacă la vale cu tot materialul adunat pe ea. Prințul numește atunci o comisie de experți, care să examineze mai în deaproape soliditatea terenului. După numeroase sondagii, comisia constată că stratul de pământ fugitiv avea 5-5½ m. grosime și că cu cât sonda se afunda, cu atât se găsea teren mai pietros și mai stabil. Chevalier, un inginer francez atașat la C. F. R., conducea expertiza. El face în cele din urmă — spre bucuria Domnitorului — un raport favorabil, arătând că alunecările erau neutralizabile chiar pe suprafața mișcătoare.

«La munte anul acesta sunt numeroși vizitatori pentru vară; otelul este

Sinaia, în anul 1883, când s'a inaugurat Castelul Peleş. Se văd: Castelul Peleş, Mânăstirea Sinaia, Hotel Sinaia (Ungarth) și vila Prințipele D. Ghica (Beizadea Ghica), Prim Efor al Spît. Civile.

impetuos torent de munte și care dela început L-i s'a părut parcă inadins pregătită pentru ridicarea unui mândru palat.

La 27 Iunie, Curtea își reia reședința de vară la mânăstire. Acolo perechea Prințiară vizita în toate zilele terenul de construcție din Valea Peleşului. Prințul se interesa în deosebi de drumul care trebuia să lege șantierul cu șoseaua mare. El asistă la lucrările preliminare și se ocupă singur de traseu.

Printre numeroasele personalități pe cari Domnitorul și Domnița le-au avut ca oaspeți la mânăstire în vara 1874, semnalăm ca cea mai interesantă, figura lui V. Alexandri.

Cu sosirea anului 1875, realizarea reședinței din Sinaia, intră în faza decisivă; tocmai de aceea crește și nerăbdarea Domnitorului, căci iată ce scrie, El la 19 Martie: „Masele de zăpadă sunt încă atât de considerabile, încât la Sinaia vor trebui două luni cel puțin, înainte ca ele să se topească, așa

mereu plin și se construiesc chiar câte-va vile. Vila primului efor și a ministrului de război generalul Florescu, vor fi primele terminate jos în vale.

La 3 August Prințul sancționează legea liniei ferate Ploiești-Predeal

La 22 August 1875, are loc cu mare solemnitate, punerea pietrei fundamentale a Castelului Peleş. După serviciul divin, perechea Princiară se duce, urmată de un mare număr de invitați, până la cortul decorat cu cetină și drapele, instalat pe șantier. Un detașament de infanterie cu muzică dădea onorurile. După ceremonia religioasă un document comemorativ, este iscălit de Suverani și toate persoanele asistente și apoi închis într'un tub dublu de sticlă și plumb. Prințul și Prințesa își pun sorțuri și cu mistria întind tencuiala pe piatra de fundament; după cele trei lovituri tradiționale de ciocan, Vodă Carol spune cu glas tare următoarele cuvinte: «să se ridice acest castel și să fie cu bine terminat, pentru a deveni leagănul dinastiei mele, al dinastiei naționale».

Trupele prezintă armele, muzica intonează imnul național și poporul care era adunat jos în vale izbucnește în lungi și repetate ovatii, iar prințul Dimitrie Ghica, primul Efor al Spitalului Civile din București, dă citire actului de fundație.

Cu construcția castelului mai departe a urmat în mod provizoriu arhitectul Schulz, ajutorul lui Doderer, care alcătuisse un deviz prea costisitor, și care fiind mai tânăr se supunea cu ușurință dorințelor înaltului proprietar. Ca în toate acele delavări venirea Sa în Țară, Prințul Carol a desfășurat și pentru înfăptuirea acestei opere gigantice o răbdare neobosită și o energie extraordinară. Cu toate pierderile materiale și cu toate amărăciunile îndurate, cu toți cobitorii și cucuvaiele cari în asemenea ocazii nu lipsesc nici odată, Dânsul nu s'a descurajat un singur moment, n'a șovăit în fața nici unei greutăți și încrezător în puterea științei moderne și doritor de a poseda la poalele Bucegilor o reședință demnă de El, împinse lucrările înainte cu o energie de fier, așa că ele continuau până la izbucnirea războiului din 1877—78 când fură întrerupte, după ce însă se luaseră toate măsurile pentru conservarea părților clădite.

Chemat de situația politică tulbure, Prințul Carol a lipsit deseori din Sinaia în vara anului 1876. La 8 Octombrie El se întoarce la mănăstire pentru ultima dată. De la Ploiești la Florești, pe o distanță de 12 km. noua cale ferată fiind terminată, El călătorește cu trenul. De acolo continuând cu trăsura spre Sinaia, vede podurile ale căror pile erau aproape gata. Prințesa îi iese înainte călare, la câțiva km de Sinaia. La 16 Octombrie amândoi revin la București.

Îndată după terminarea războiului, la 26 Iunie 1878, Prințul Carol se duce la Sinaia pentru vară, împreună cu principesa. Toți miniștrii îi însoțesc până

la Florești, unde se dau jos din tren și se sue în trăsura. Din cauza bandelor de hoți, cari fac nesigur drumul Ploiești-Predeal — diligența care făcea această cursă fusese atacată cu 8 zile în urmă — Ei sunt escortați de un escadron din al 3-lea de călărași, ceea ce dă călătoriei un caracter cu totul particular. Prințesa se înveselește mult la ideea romantică că bande de briganzi ar putea fi aproape de Ei. Păcat însă că ploaia începe înaintea sosirii Lor

căci perechea Princiară primește mult. Ospitalitatea Curții are un caracter mareț cu adevărat oriental, atât prin delicatețea de a fi cu invitații Lor, cât și prin faptul că primesc și invită la masă, pe toți cei ce vin să-l vadă și să se înscrie. Ei se fac din ce în ce mai iubii și apreciați de popor, care profită neîntrerupt de marea Lor dărniciie. Seara se face muzică, se dansează, se desleagă șarade, iar Casa Pădurei servește la excursiuni zilnice.

Cu toate acestea sălbătecia locurilor este încă mare. Carmen Sylva ne spune că „urșii veneau noaptea în cercetare până pe șantier, așa că dimineața urmele labelor lor largi se găseau imparate peste tot”.

Lucrările castelului n'au fost încă reluate; la 4 August Prințul Carol scrie tatălui Său:

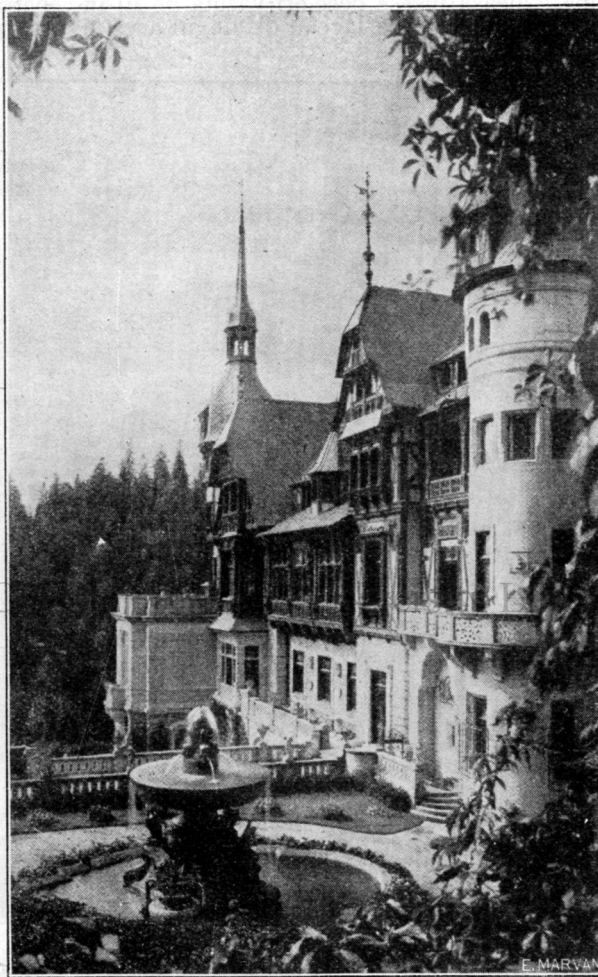
La 21 August, Prințul se ocupă din nou de chestiunea continuării castelului; El ține să nu se piardă lucrările făcute și deci nu voiește să părăsească locul ales și cere mai multor arhitecți vienezi, părerea lor de felul în care s'ar putea utiliza fundațiunile executate. Arhitectul Lecomte este de părere ca temeliiile existente să fie întrebuintate numai pentru dependințe, iar castelul propriu zis să fie construit pe Peleş în sus. Domnitorul pune să se pregătească planurile în vederea ambelor eventualități.

În 1878, El părăsește Sinaia la 21 Septembrie. Pe drum, lângă Câmpina, inspectează lucrările liniei ferate cari înaintază acum repede, în deosebi marele pod peste Prahova care „va fi terminat chiar în acest an, așa că secțiunea Câmpina-Ploiești va putea îndată fi dată traficului”. Dincolo de pod Prințul se suie în tren. Prințesa se întoarce și Dânsa la București la 2 Septembrie.

În anul următor, la 6 August Prințul Carol vine singur la mănăstire, căci Prințesa se duce în străinătate pentru îngrijirea sănătății. La 22 August 1879 se împlinneau 4 ani de la punerea pietrei fundamentale a palatului; în onoarea acestei aniversări, Domnitorul hotărăște reluarea construcției, dar în proporții mai reduse. Noi surpări de teren par acum excluse, căci cei doi ani și mai bine de întrerupere forțată a lucrărilor, au avut măcar meritul să arate că fundațiile și terasamentele terminate erau foarte solide. Stricăciuni se constatau numai la câteva canalizații cari se înfundaseră; zidăriile însă nu prezentau nici crăpături, nici lăsări în adâncime sau așezări.

Principală greutate pentru urmarea mai departe a lucrărilor, sta în stabilirea unui drum care să urce până sus la baza clădirei. Ca materiale de construcție trebuiau să se întrebuinteze numai cărămidă și lemn, fără piatră. Lucrările au fost încredințate lui Stöhr, ajutat de tânărul arhitect Schulz.

Tot în vremea aceea (29 August 1879) se termina Casa de Vânătoare sau Casa Pădurei — azi Foișorul — care acum putea fi locuită; în jurul ei se lu-

Sinaia: Castelul Peleş, în zilele noastre.

la Sinaia.

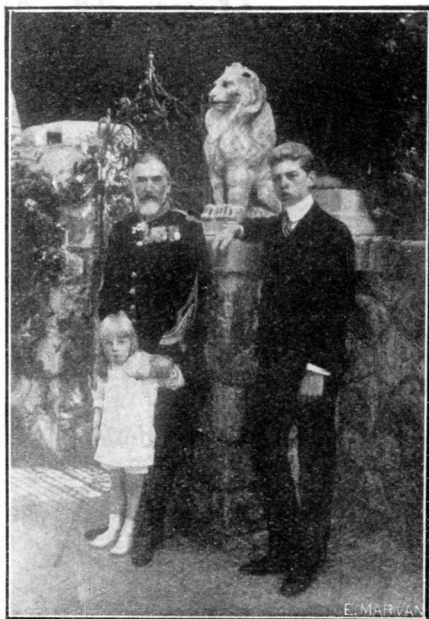
O companie din 1-iul batalion de vânători este în curtea mănăstirii și la sosire Le prezintă armele

Suveranii își reiau acum din nou reședința în modestele chilii ale schitului, căci casa pădurei unde se duc imediat în plimbare nu este încă locuibilă. Șantierul de construcție al castelului îl găsesse complet acoperit de iarbă, de vreme ce lucrările erau oprite de atâta timp.

Aerul și mediul au o influență binefăcătoare asupra Prințului și Prințesei, fericiți de a se odihni câțva timp în acest incântător ținut, de care-l leagă atâtea amintiri.

„Sinaia și-a reluat vechea și draga ei fisionomie; peste tot spirit și veselie: vizitatorii se duc sau vin cu grămada. Fiecare zi aduce noi plimbări, noi descoperiri sau noi excursii” spune Carmen Sylva într'una din descrierile Sale.

Viața la Sinaia este foarte variată

Sinaia: Regele Carol I, Prințul Carol și Domnița Ileana în anul 1911.

cra la amenajarea parcului, prin planții, prin construire pe drăpăta în pădure a unui lac și unei cascade, etc. Dupe o lună și ceva de ședere la Sinaia, la 13 Septembrie 1879, Suveranul chemat de treburi se întoarce definitiv la București.

Aniversarea nașterii Sale din 1880 (20 April) Prințul o serbează făcând o excursiune la Sinaia cu Principesa și cu suita. Pentru prima dată este posibilă călătoria cu trenul pe întreg parcursul București-Sinaia abia terminat.

La 29 April perechea Princiară se duce din nou la Sinaia pentru 15 zile, iar la 16 Iunie își reia acolo obicinuita reședință de vară. Prințul vizitează zilnic șantierul și plin de nerăbdare constată că construcția merge încă prea încet. I e aceia El ordonă ca lucrările să fie împinse cu mai mare vigoare și ca stimulent își petrece tot timpul Său liber „sus pe schelările cele mai ametoitoare conducând în persoană lucrările. Nu îndrănesc să spun că nu mă urcam și eu câte odată, dar numai de bucuria de a-mi fi recăpătat picioarele și de a mă putea servi de ele, apoi repede mă coboram, să-mi reiau flecăreala cu vechiul meu prieten Peleşul, scrie Carmen Sylva“

„Asupra felului cu au mers lucrările în ultimii ani de construcție ai castelului, tot Carmen Sylva ne spune: „Erau Italieni zidari, Români pentru terasamente. Țigani salahori. Albanezii și Grecii lucrau în cariere, Nemții și Ungurii ca dulgheri, Turcii aardeau cărămidă. Au fost maștrii Polonezi și cioplitori în piatră Cehi. Francezii desemnau, Englezii măsurau, astfel că pe șantier se întâlneau sute de costume naționale și se vorbeau patru-spre-zece limbi; se cânta, se înjura și se certa în toate dialectele și pe toate tonurile; era un amestec nostim și sgomotos de oameni, de cai, de boi și de bivoli“.

La 15 Mai, după ce noua linie ferată Ploiești-Sinaia, fusese întreruptă în 15 locuri diferite din cauza ploilor, Suveranii se reîntorc la București.

Nivelarea terenului și umpluturile în

vederea trasărei parcului din jurul castelului, începea în momentele acelea.

Construcția castelului urma acum cu mare activitate, lucrându-se fără întrerupere din 1881 până în 1883.

Grație marelui număr de lucrători, zelului antreprenorilor și sumelor importante cheltuite de Rege, monumentul Palat și dependințele fură terminate, așa că la 7 Octombrie 1883, avu loc solemnitatea inaugurării, la care a luat parte poporime din Țara întreagă și numeroși invitați streini.

Ceremonia începu conform tradiției la 9 dim. printr'un serviciu divin, la biserica mănăstirei, în prezența Mitropolitului Primat și a numeroși înalți demnitari Români și streini. În fața castelului un batalion de vânători cu drapel și muzică dădeau onorurile.

Dupe sfințirea apei și dupe cântarea unui Te-Deum, generalul Crețeanu șeful casei militare a Regelui, a dat citire următorului document de inaugurare:

Eu, **Carol I Domn și Rege**
Cu **Elisabeta Regină**

Dupe o silință neobosită de doi ani. în luptă cu un tărâm nestatornic. străbătut de isvoare, isbit-am a pune la poalele Bucegului, temelia acestei clădiri, în anul mântuirii 1875, iar al Domniei Noastre al IX lea.

Zidirea s'a oprit pe timpul războiului pentru Neatârănarea României.

Într-at în această casă a noastră în anul mântuirii 1883, iar al Domniei Noastre al XVII-lea, datur-am nume: „Castelul Peleşului“.

Acest document transcris pe un pergament cu litere artistice de însăși Regina, se găsește expus actualmente jos în Vestibulul de onoare. El fu iscălit de către Suverani, Mitropolitul Primat, de diversele personalități prezente, etc. Cu ocazia aceea s'a distribuit invitațiilor și o medalie comemorativă, azi foarte rară, executată de către marele gravor berlinez Kullrich.

În timp ce muzica intona imnul național și soldații scoteau urale nesfârșite din piepturile lor, întreaga adunare se îndreptă spre intrarea castelului. Acolo Stöhr, maestrul și executorul operei, prezintă Regelui, pe o pernă de catifea, cheia castelului artistic lucrată. Cu dânsa Suveranul deschise ușa de onoare, admirabila operă de artă în ceeace privește canaturile de lemn

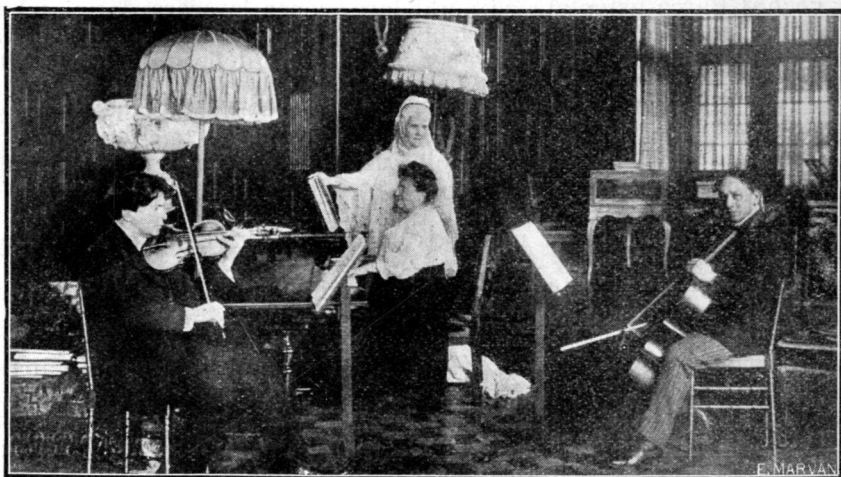
sculptat, cât și armătura metalică artistic șlefuită.

La dejunul de gală care a avut loc imediat după aceea în splendida sală de mâncare a castelului, Regele a toastat primul cu următoarele cuvinte memorabile: „Am clădit acest castel. ca semn durabil ca dinastia liber aleasă de națiune este adânc înrădăcinată în această frumoasă Țară și că recompensăm dragostea poporului Nostriu prin încrederea nelimitată pe care o Avem în viitorul scumpei Noastre Patrii. Îndeplinesc deci o datorie sfântă, o dorință vie, ridicând în această casă a Noastră, cu vin românesc, primul pahar în onoarea și pentru Iericirea României“.

Aceste cuvinte fură primite de asistență cu entuziasm delirant. Ca răspuns beizadea Dimitrie Ghica, președintele senatului, prim Efor al Spitalului Civile din București și creatorul Sinaei moderne împreună cu Regele Carol I, închină în numele Națiunii pentru dinastie. Pe urmă Vasile Aiecsandri, în toată gloria talentului său strălucitor, pronunță următoarea alocuțiune: „Din stămoși când un Domn sau un Boier mare intră în casă nouă poporul se adună în fața ușei și îi urează: să ai atâtea onoruri și atâtea biruințe câte grinzi și câte cărămizi sunt în casă, atâtea fericire și atâtea glorie, câte grăunțe de nisip sunt în ziduri. Aceiași urare tradițională o facem astăzi M. M. L. L. în numele Națiunii întregi. Fie ca binecuvântarea dumnezeiască și dragostea poporului să fie totdeauna oaspeții Lor, în noua lor casă, încântătoare ca o poveste a Peleşului“.

Castelul Peleş așa cum se prezintă el astăzi, nu este cel inaugurat la 7 Octombrie 1883, care era mai mult în stilul unui chalet elvețian. Regele Carol, care a fost—nu numai de fapt ci și în suflet—un mare senior, a dorit să facă din reședința Sa de vară o operă desăvârșită și nepieritoare. Pentru aceasta El n'a șovăit de a cheltui cât a trebuit pentru a duce la bun sfârșit această măreață întreprindere. Grație spiritului Său activ, inventiv și doritor de perfecția ideală și grație colaboratorului Său neobosit și priceput arhitectul Carol Liman—autorul actualului Cas-

(Urmare la pag. 90).

Castelul Peleş: Salonul de muzică. Regina Elisabeta (Carmen Sylva), D-na Băicoianu, Maestrul George Enescu și G. Dinicu.